

5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do škol

5.1. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání v Plzeňském kraji je ovlivněna sociální, věkovou a profesní skladbou populace, jeho ekonomickou aktivitou, druhem a rozmístěním pracovních příležitostí i strukturou osídlení.

Jak jsou definováni vyjíždějící (dojíždějící)?

Vyjíždějící (dojíždějící) osoby do zaměstnání jsou osoby, které mají místo pracoviště na **jiné adrese** než je jejich místo obvyklého pobytu. **Místem pracoviště** je míněno **místo výkonu práce**. U osob, které neměly pevné místo pracoviště a pracovní výkon začínaly na stejné adrese, se uvádí **místo nástupu do zaměstnání**. U osob, kde se místo výkonu zaměstnání často mění je uvedeno „zaměstnání bez stálého pracoviště“ a tyto osoby nejsou v tabulkách vyjíždky (dojíždky) zahrnuty. Stejně tak jako osoby, jejichž adresa pracoviště je shodná s adresou místa obvyklého pobytu.

Na vyjíždku (dojíždku) se můžeme dívat z několika úhlů pohledu...

- **Vyjíždějící (dojíždějící) v rámci obce**, jsou osoby, jejichž místo pracoviště je ve stejné obci obvyklého pobytu.
- **Vyjíždějící (dojíždějící) mimo obec**, jsou osoby, kde se liší obec místa pracoviště a obec obvyklého pobytu. Zahrnuty jsou zde i osoby s nezjištěnou obcí pracoviště, pokud uvedly okres, ve kterém pracují, a ten se liší od okresu místa obvyklého pobytu.

Vyjíždějící **mimo ČR** jsou osoby s uvedeným i nezjištěným státem pracoviště, pokud uvedly, že pracují v zahraničí

Z celkového počtu vyjíždějících je 5,1 % zaměstnaných s nezjištěným místem pracoviště

Ve SLDB 2001 uváděly osoby, které místo výkonu svého zaměstnání často měnily a osoby bez stálého pracoviště, jako místo pracoviště údaj podle skutečnosti k rozhodnému okamžiku sčítání. V SLDB 2011 je pro ně zavedena speciální kategorie „zaměstnaní bez stálého pracoviště“ a v údajích o dojíždce nejsou zahrnuti. Výsledky sčítání 2011 však poskytují údaje o **zaměstnaných s nezjištěným místem pracoviště**. Z celkového počtu vyjíždějících je těchto osob v Plzeňském kraji 5,1 %. Z územního hlediska je tento podíl nejvyšší v okrese Tachov, kde u 13,7 % vyjíždějících nebylo zjištěno místo pracoviště. Naopak nejnižší v okrese Plzeň-město (2,6 %). V ostatních okresech se tento podíl pohybuje v rozmezí cca 5 až 6 %. V ČR podíl zaměstnaných s nezjištěným místem pracoviště na vyjíždějících do zaměstnání celkem dosahuje hodnoty 4,8 %. Z celkového počtu osob s nezjištěným místem pracoviště byla převaha mužů (58,6 %).

Za prací v rámci obce vyjíždí 41 %, mimo obec 59 %

Z výsledků SLDB bylo zjištěno, že z celkového počtu vyjíždějících zaměstnaných 41,0 % osob vyjíždí za prací **v rámci obce**. Zbývající část 68 935 osob vyjíždí za prací **z obce** (59,0 %). Z vyjíždějících z obce je téměř 95,4 % **vyjíždějících v tuzemsku** a zbývající 4,6 % představuje **vyjíždku do zahraničí**, zejména do SRN. Hodnotíme-li vyjíždějící osoby podle pohlaví, ukazuje se, že kromě vyjíždky **v rámci obce** se jedná o naprostou převahu mužů, a to ve všech prostorových typech **mimo obec**. Podíl denní vyjíždky dosáhl za Plzeňský kraj hodnoty 85,8 %. Nejvyšší podíl denní dojíždky zaznamenaly okresy v okolí krajského města (téměř 90 % zaměstnaných vyjíždějících za prací), Plzeň-jih, Plzeň-sever a Rokycany. Ve srovnání s ostatními kraji v ukazateli denní vyjíždky zaujímá Plzeňský kraj 4. místo v rámci ČR za kraji Moravskoslezským, Středočeským a Zlínským.

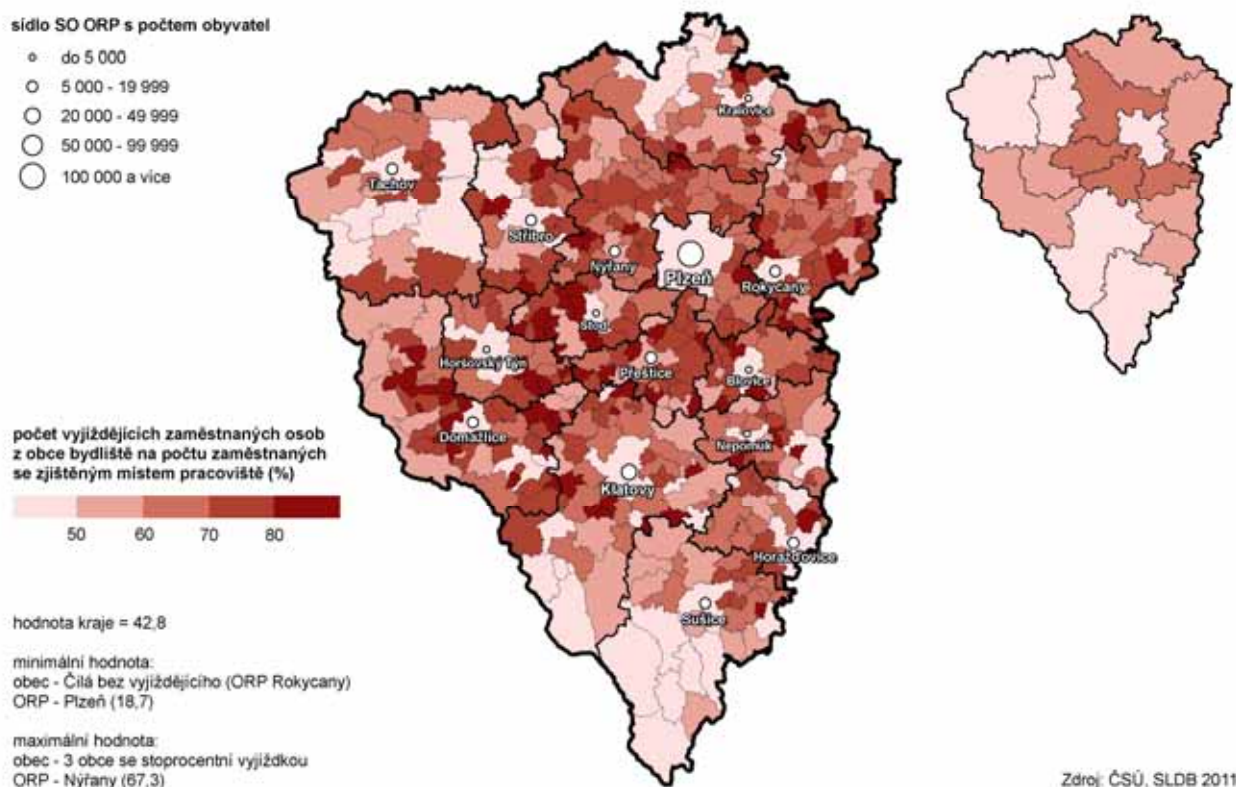
Největší počet dojíždějících cestuje do města Plzně

Z hodnocení **dojíždky do obce** je zřejmé, že největší počet dojíždějících cestuje do okresu Plzeň-město, přesněji do města Plzně (téměř 41 %), za ním následují podstatně nižší podíly dojíždky do obcí okresu Domažlice a Klatovy (cca 12 %). Stejná situace nastává i z pohledu **denní dojíždky**. Ve struktuře podle pohlaví je patrné, že téměř ve všech okresech s výjimkou Plzně-jihu a Plzně-severu se jedná mezi dojíždějícími do obcí o převahu mužů nad ženami.

Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojížděky do zaměstnání podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Podíl vyjíždějících denně (%)	Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom		denně		celkem	v tom		denně
		muži	ženy				muži	ženy	
Kraj celkem	68 935	38 876	30 059	59 116	85,8	61 829	34 444	27 385	54 334
v tom okresy:									
Domažlice	9 954	5 644	4 310	8 496	85,4	7 048	3 873	3 175	6 306
Klatovy	10 100	5 779	4 321	8 231	81,5	7 733	4 207	3 526	6 817
Plzeň-město	10 208	6 029	4 179	8 386	82,2	25 229	14 132	11 097	21 770
Plzeň-jih	10 802	6 010	4 792	9 571	88,6	6 082	3 012	3 070	5 491
Plzeň-sever	14 286	7 736	6 550	12 724	89,1	5 922	3 441	2 481	5 368
Rokycany	7 961	4 416	3 545	6 969	87,5	5 472	3 164	2 308	4 808
Tachov	5 624	3 262	2 362	4 739	84,3	4 343	2 615	1 728	3 774

Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Plzeňského kraje (ze zjištěných hodnot)

Z celkového počtu zaměstnaných, vyjíždějících za prací cestovalo do jiné obce v rámci okresu 44,1 %, do jiného okresu v rámci kraje 40,2 %, a mimo Plzeňský kraj 11,2 %

V jednotlivých okresech Plzeňského kraje jsou podíly vyjížděky zaměstnaného obyvatelstva značně rozdílné. Rozsah vyjížděky (s výjimkou okresu Plzeň-město) se pohybuje v různých dimenzích v závislosti na prostorovém typu. **Nejvyšší** podíl vyjíždějících **do jiné obce okresu** vykazují v Plzeňském kraji okresy Domažlice (63,6 %), Klatovy (63,1 %) a Tachov (59,0 %). Do **jiného okresu kraje** absolutně i relativně vyjíždělo nejvíce osob z okresů Plzeň-jih (61,8 %) a Plzeň-sever (68,1 %). Tyto dva okresy spolu s okresem Rokycany vytvářejí převážnou část plzeňské aglomerace. Ze zaměstnaného obyvatelstva vyjíždějícího z těchto okresů za prací tvoří značnou část osoby dojíždějící do krajského města a jeho průmyslových zón na perifériích, kde se v maximální míře soustřeďují různé pracovní příležitosti všech profesí. Podíl vyjíždějících **mimo kraj** ukazuje v územním členění na nejvyšší hodnoty v okresech Plzeň-město a Rokycany. Jedná se zejména o vyjížděku za prací do Hl. m. Prahy. Podíl vyjíždějících **do zahraničí** je nejvyšší v příhraničních oblastech Plzeňského kraje v okresech Domažlice (9,7 %), Klatovy (7,6 %) a Tachov (6,5 %). Za zmínku stojí i vyšší podíl v okrese Plzeň-město (5,6 %). V mezikrajském

srovnání podle prostorových typů vyjíždějí je Plzeňský kraj vyjíždějí v rámci okresu a mimo kraj na téměř posledních pozicích (11. a 12. místo). Ve vyjíždě v rámci kraje zaujímá 2. místo (dáno geografickou polohou okresů v zázemí krajského města) a do zahraničí 4. místo (možnosti vyjíždějí za prací z příhraničních oblastí tří okresů).

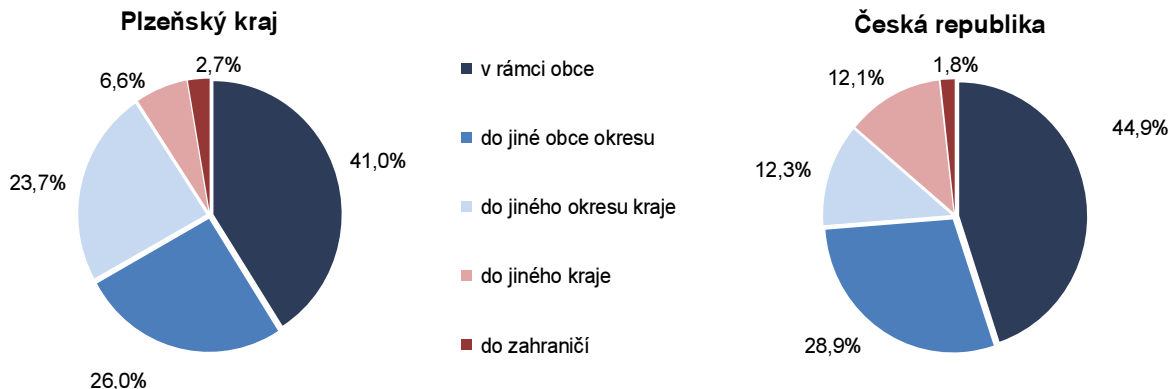
Tab. 5.1.2 Dojíždka do zaměstnání podle typu podle okresů

	Vyjíždějí z obce	v tom (%)				Dojíždějí do obce	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	68 935	44,1	40,2	11,2	4,6	61 829	49,1	44,8	6,1
v tom okresy:									
Domažlice	9 954	63,6	22,5	4,2	9,7	7 048	89,8	8,8	1,4
Klatovy	10 100	63,1	16,2	13,1	7,6	7 733	82,4	12,6	5,0
Plzeň-město	10 208	37,0	36,5	21,0	5,6	25 229	15,0	77,1	7,9
Plzeň-jih	10 802	30,6	61,8	6,1	1,5	6 082	54,3	42,8	3,0
Plzeň-sever	14 286	24,5	68,1	5,8	1,6	5 922	59,1	36,6	4,3
Rokycany	7 961	47,5	32,5	18,5	1,6	5 472	69,1	24,1	6,9
Tachov	5 624	59,0	19,5	15,0	6,5	4 343	76,4	12,9	10,7

Mezi okresy Plzeň-sever a Plzeň-jih existuje ve vyjíždě úzká vazba na okres Plzeň-město

Nejnižší podíl vyjíždějí podle prostorového typu v rámci okresu vykazuje Plzeň-sever (24,5 %) a Plzeň-jih (30,6 %). V rámci kraje je podíl vyjíždějí nejnížší v okrese Klatovy (16,2 %) a Tachov (19,5 %). Do jiného kraje vyjíždí v přepočtu na celkovou vyjížděku zaměstnaných nejméně osob z okresu Domažlice (4,2 %), Plzeň-jih (6,1 %) a Plzeň-sever (5,8 %). Tyto výsledky opět potvrzují, zejména u okresů Plzeň-jih a Plzeň-sever úzkou vazbu na okres Plzeň-město.

Graf 5.1 Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky

Územní srovnání dojížděky podle prostorového typu

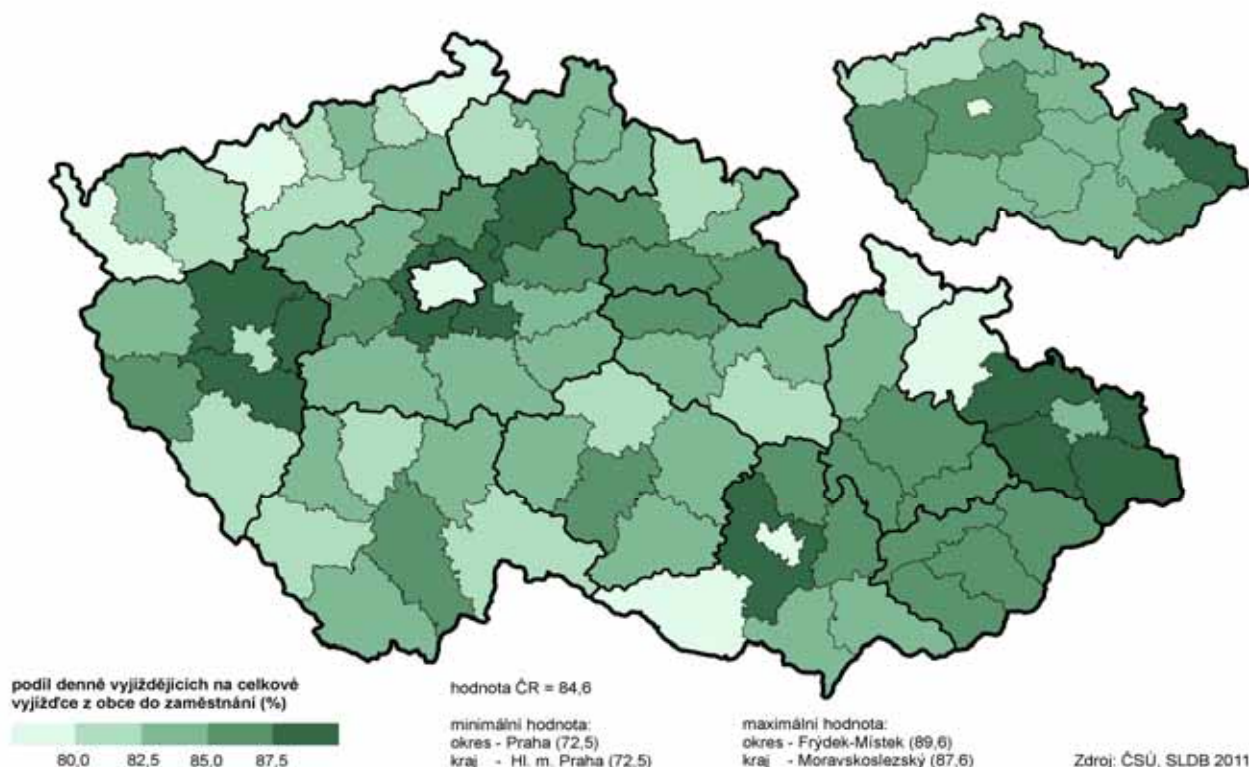
Podle prostorového typu dojížděky v rámci okresu se nejvyšší podíl dojížděky vyskytuje v okresech Domažlice a Klatovy (80 až 90 %), naopak nejnížší v okrese Plzeň-město. Dojíždějí z jiného okresu kraje je nejvíce v okrese Plzeň-město, nejméně v okrese Domažlice. Z jiného kraje nejvíce osob dojíždí v přepočtu na počet zaměstnaných celkem do obcí okresu Tachov (10,7 %).

Intenzita vyjížděky z obcí dosáhla v Plzeňském kraji hodnoty podílu 42,8 %

Relativní ukazatel **Intenzity vyjížděky z obcí** je definován jako podíl vyjíždějí zaměstnaných osob z obce bydliště a zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště. Intenzitní ukazatel dosáhl za Plzeňský kraj výše 42,8 %. Ve srovnání podle pohlaví je větší intenzita vyjížděky z obcí u mužů (43,1 %) než u žen (42,4 %). Z hlediska územní struktury největší podíl v intenzitním ukazateli vyjížděky z obce mají okresy Plzeň-jih (61,7 %) a Plzeň-sever (64,5 %), kde převážná část zaměstnaných osob vyjíždí za prací mimo obec, zejména do krajského města a jeho periférií. Celkovou hodnotu relativního ukazatele intenzity vyjížděky z obce v Plzeňském kraji snižuje okres Plzeň-město (18,7 %). V Plzeňském kraji jsou tři obce s intenzitou vyjížděky 100 %, a to Bolkov a Mohelnice v okrese Plzeň-jih a v okrese Domažlice obec Otov. Nízká je hodnota ukazatele intenzity vyjížděky v obci Modrava v okrese Klatovy

(4,8 %) a úplně nenižší v kraji je v obci Čilá v okrese Rokycany, kde je nulová. Hodnotíme-li umístění jednotlivých krajů v tomto ukazateli je kraj Plzeňský na 6. místě za kraji Středočeským, Pardubickým, Krajem Vysočinou, Olomouckým a Zlínským.

Denní vyjíždka do zaměstnání v okresech a krajích

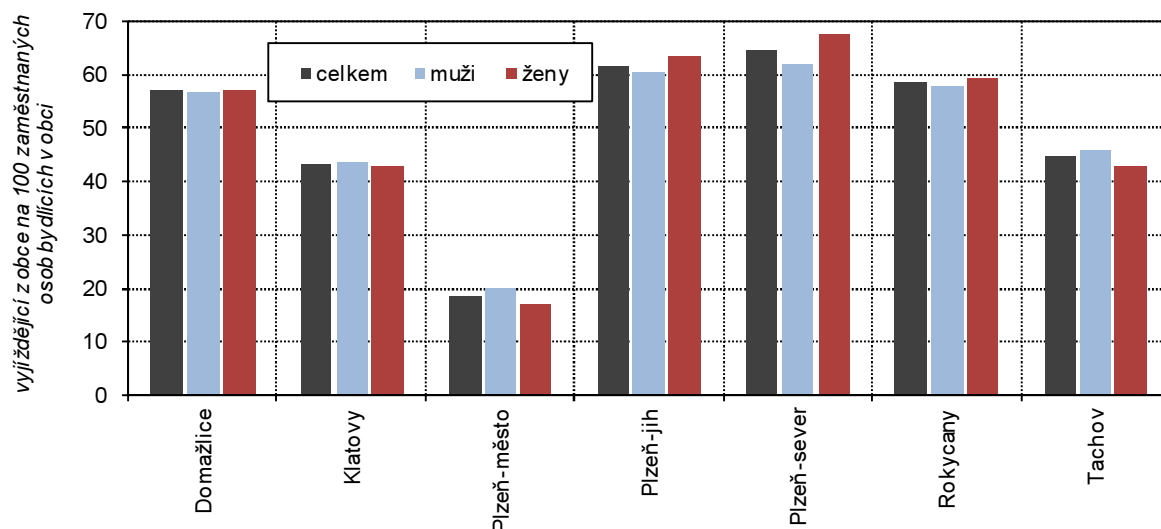
S přibývajícím počtem obyvatel v obcích se hodnota intenzity vyjíždky za práci snižuje

Ze struktury podle velikostních skupin obcí lze usuzovat, že nejsilnější intenzita vyjíždky za práci se projevuje u nejmenších obcí (do 499 obyvatel), kterých je z celkového počtu obcí v Plzeňském kraji 67,3 %. Tento trend je logickým důsledkem naprostého nedostatku pracovních příležitostí v malých obcích, kromě snad obcí v příhraničních a horských oblastech, kde vládne čilý cestovní ruch. S přibývajícím počtem obyvatel se hodnota intenzivního ukazatele snižuje. Ze struktury velikostních skupin rozlišených podle pohlaví je patrné, podíl vyjíždějících zaměstnaných žen z malých obcí výrazně převyšuje podíl mužů až do velikostní skupiny 1 000 až 4 999 obyvatel, kdy nastává zlom. Od této velikostní skupiny, kam patří i větší města Plzeňského kraje je jasná převaha mužů.

Na celkové souhrnné vyjíždce se muži podílejí více než polovinou

Na celkové souhrnné vyjíždce se muži podílejí 56,4 %, u žen podíl činí 43,6 %. Podíl mužů se na rozdíl od podílu žen v hierarchii jednotlivých prostorových typů vyjíždky na území ČR zvyšuje v závislosti na vzdálenosti vyjíždky. Z hlediska prostorového typu je podíl vyjíždějících žen vyšší zejména v rámci okresu o 5,9 procentního bodu. Tyto hodnoty jsou důsledkem vyhledávání pracovních příležitostí v blízkosti bydliště, především z důvodu péče žen o rodinu. U prostorového typu vyjíždky v rámci kraje je podíl mužů i žen téměř stejný. V cestování za prací mimo kraj již převažují muži s hodnotou podílu 12,9 %. Pokud se týká vyjíždky za prací do zahraničí lze konstatovat, že tento prostorový typ vyjíždky se realizuje zejména v pohraničních oblastech kraje a v členění podle pohlaví ukazuje opět na převahu mužů.

**Graf 5.2 Vyjíždka do zaměstnání z obcí podle pohlaví a okresů
(ze zjištěných hodnot)**

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	68 935	3 900	9 308	10 494	27 485	10 224	1 417	6 107
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	44,1	59,0	56,1	55,7	43,9	38,7	33,9	8,0
do jiného okresu kraje	40,2	27,8	33,6	33,7	43,9	41,0	38,2	51,7
do jiného kraje	11,2	9,8	6,9	7,3	8,6	13,5	17,5	31,6
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	42,8	72,1	72,4	67,9	58,3	40,1	22,5	12,6
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících (%)	85,8	87,3	88,3	88,2	87,4	83,0	73,7	76,7

¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

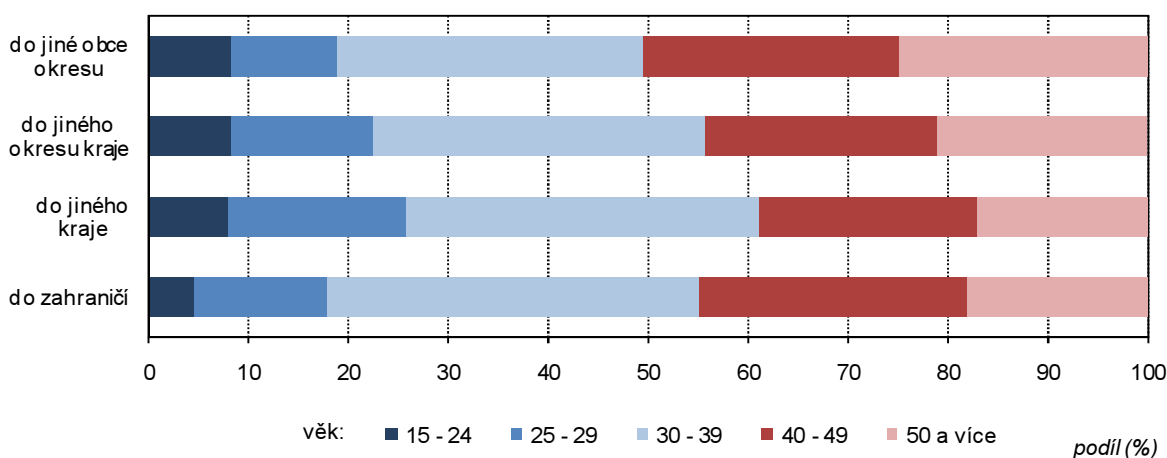
Ve vyjížděci za práci je nejpočetněji zastoupena věková skupina 30 až 39 let

Z hlediska **věkových kategorií** byla v Plzeňském kraji nejpočetněji zastoupena skupina ve věku 30 až 39 let (32,4 %), 40 až 49 let (24,3 %) a také 50 a více let (22,1 %). Četnost posledně jmenovaného věkového intervalu do jisté míry souvisí s posouvajícím se termínem odchodu do důchodu. Při analýze vyjížděky za práci ve vztahu k věkovým kategoriím a prostorovým typům vyjížděky **v rámci kraje** nejvíce osob vyjíždělo z věkové skupiny 30 až 49let. V **mezikrajské** vyjížděci je nejpočetněji zastoupena věková skupina 30 až 39 let (35,3 %) a 40 až 49 let (22,0 %). Při cestách za prací do zahraničí se věk zaměstnaných vyjíždějících pohybuje od 30 do 59 let s kulminací ve věkové skupině 30 až 39 let (37,1 %). V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj nejlepší umístění (3. místo) v podílu vyjíždějících ve věku 50 až 59 let, v ostatních věkových skupinách se podíl kraje pohybuje kolem republikového průměru.

Tab. 5.1.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, věku a podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)		v tom ve věku (%)					nezjištěno
		muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 a více	
Kraj celkem	68 935	56,4	43,6	8,0	13,1	32,4	24,3	22,1	0,0
v tom okresy:									
Domažlice	9 954	56,7	43,3	8,3	11,9	32,7	24,8	22,2	0,0
Klatovy	10 100	57,2	42,8	7,7	13,5	31,5	25,5	21,8	0,0
Plzeň-město	10 208	59,1	40,9	6,4	14,9	34,0	22,6	22,0	0,0
Plzeň-jih	10 802	55,6	44,4	8,1	12,4	32,6	23,7	23,2	0,0
Plzeň-sever	14 286	54,2	45,8	8,0	12,3	32,8	24,9	21,9	0,1
Rokycany	7 961	55,5	44,5	8,8	13,1	31,3	24,2	22,6	0,1
Tachov	5 624	58,0	42,0	10,2	14,0	31,1	24,0	20,7	0,0

Graf 5.3 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížděky (ze zjištěných hodnot)

Na vyjížděce z obce se nejvíce podílí osoby se středoškolským vzděláním (s maturitou i bez maturity)

Na vyjížděce z obce se ve vztahu k nejvyššímu dokončenému vzdělání nejvíce podílí skupina osob s úplným středním vzděláním (s maturitou) a vyšším odborným vzděláním vč. nástavbového (42,3 %). Vyšší zastoupení ve vyjížděce z obce mají i absolventi středních škol bez maturity a vyučení. Podle územního hlediska má okres **Domažlice** nejvyšší podíl vyjíždějících osob se středním vzděláním bez maturity a vyučených v kraji. Dalším okresem s dosaženými extrémy je okres **Plzeň-město**, který má nejnižší podíl vyjíždějících z obce se vzděláním základním či bez vzdělání a středním bez maturity vč. vyučených, naproti tomu má nejvyšší podíl v kraji vyjíždějících z obce se vzděláním vysokoškolským. Okres **Rokycany** má nejvyšší podíl vyjíždějících v kraji s úplným středním s maturitou a vyšším odborným vč. nástavbového. V okrese **Tachov** vyjíždí nejvíce osob se vzděláním základním a neukončeným, naopak nejméně s úplným středním s maturitou a vyšším odborným vč. nástavbového a vysokoškolským. Při statistickém porovnání souboru vyjížděky za práci v územním členění je patrné, že soubor je ve všech typech ukončeného vzdělání téměř homogenní, zejména ve vzdělání středním s maturitou a vyšším odborným a vysokoškolským.

Tab. 5.1.5 Vyjíždka do zaměstnání podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle okresů

	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)			
		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj celkem	68 935	4,9	33,8	42,3	18,8	61 829	5,1	34,4	42,7	17,7
v tom okresy:										
Domažlice	9 954	5,0	38,9	43,1	12,8	7 048	5,2	39,2	43,0	12,5
Klatovy	10 100	3,9	35,4	41,8	18,7	7 733	4,4	38,5	42,2	14,8
Plzeň-město	10 208	3,3	22,3	42,2	32,1	25 229	3,7	26,7	45,8	23,6
Plzeň-jih	10 802	5,7	35,7	41,9	16,6	6 082	7,0	40,2	37,8	14,7
Plzeň-sever	14 286	5,1	34,3	41,8	18,6	5 922	6,3	41,4	38,2	13,9
Rokycany	7 961	4,8	32,7	44,5	17,7	5 472	6,2	40,6	40,5	12,6
Tachov	5 624	7,9	38,7	41,0	12,0	4 343	8,2	38,3	40,6	12,6

¹⁾ vč. nástavbového

Téměř v celém Plzeňském kraji kromě okresu Plzeň-město je saldo dojíždky záporné

Obdobná situace nastává i u **dojíždky do obce** s menšími odchylkami. U osob se středním vzděláním bez maturity vč. vyučených dosahuje maximálního podílu okres **Plzeň-sever**. Nejvyššího podílu dojíždějících do obce s úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným dosahuje okres **Plzeň-město**, naopak nejnižšího okres **Plzeň-jih**. Nejnižší podíl dojíždějících osob s vysokoškolským vzděláním byl zjištěn v okrese **Domažlice**. Téměř ve všech okresech Plzeňského kraje převažuje vyjíždka nad dojíždkou s výjimkou Plzně-města (tzn. saldo dojíždky je záporné). **Nejvyšší saldo** je z hlediska územní struktury v okrese Plzeň-sever, naopak nejnižší v okrese Tachov. Z hlediska vzdělanostní struktury je **nejvyšší saldo dojíždky** u středoškolského vzděláním s maturitou a vyššího odborného (- 2 791). Téměř stejná salda dojíždky cca - 2 000 mají typy vzděláním střední bez maturity vč. učňovského a vysokoškolské.

Ve vybraných odvětvích pracovalo 73,2 % z celkově vyjíždějících z obce

Výsledkem SLDB 2011 bylo i zjištění počtu vyjíždějících do vybraných odvětví národního hospodářství. V těchto odvětvích pracovalo 73,2 % z celkově vyjíždějících z obce. Nejvyšší podíl vyjíždějících osob v Plzeňském kraji směřoval do pracovních míst v průmyslu (35,9 %), na druhém místě s 9,1 % byla vyjíždka za zaměstnáním v odvětví obchodu a oprav motorových vozidel. V dalších dvou odvětvích (doprava a skladování a zdravotní a sociální péče) se podíl vyjíždějících pohybuje kolem 7 %, v odvětvích stavebnictví a vzdělávání kolem 5 %. Nejnižší zastoupení má odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (3,5 %).

Tab. 5.1.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví podle okresů

	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví (%)						
		zemědělství, lesnictví, rybářství	průmysl	stavebnictví	obchod a opravy motorových vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj celkem	68 935	3,5	35,9	5,3	9,1	7,1	5,2	7,2
v tom okresy:								
Domažlice	9 954	5,5	37,3	5,0	9,3	7,1	5,3	6,0
Klatovy	10 100	5,5	33,6	5,9	8,5	6,6	5,2	6,6
Plzeň-město	10 208	1,3	31,7	5,6	10,8	6,8	6,0	8,3
Plzeň-jih	10 802	3,5	36,8	6,4	8,5	7,2	4,6	7,7
Plzeň-sever	14 286	2,6	34,9	5,4	9,7	7,3	5,6	7,8
Rokycany	7 961	2,3	39,6	3,6	8,7	6,1	4,9	7,0
Tachov	5 624	3,9	40,5	4,1	7,0	9,3	3,8	5,8

Nejvíce osob cestovalo za prací ve všech prostorových typech vyjíždky do odvětví průmyslu

Výsledkem SLDB 2011 bylo i zjištění počtu vyjíždějících do vybraných odvětví národního hospodářství. V těchto odvětvích pracovalo 73,2 % z celkového počtu vyjíždějících z obce. V roce 2011 vyjíždělo za prací podle prostorového typu vyjíždky **rámci okresu** nejvíce osob do odvětví **průmyslu**, a to 40,6 %. S rostoucí vzdáleností tento podíl klesal, u dojíždky **mimo kraj** již dosahoval pouze 22,9 %. Stejná tendence se projevovала i v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (od 5,9 % do 1,8 %). V odvětví obchodu a oprav motorových vozidel byla tendence opačná, s rostoucí vzdáleností vzrůstá i podíl vyjíždějících osob. V ostatních odvětvích zejména stavebnictví, dopravě a skladování, zdravotnictví a sociální péči je nejvyšší podíl vyjíždějících osob v **mezikrajské** vyjížďce. Výjezdy za prací do **zahraničí** jsou orientovány především do odvětví průmyslu a dopravy a skladování. V mezikrajském srovnání je vyjížďka za prací v odvětví zemědělství, lesnictví, rybářství, průmyslu a dopravy a skladování nad republikovým průměrem a řadí kraj do první poloviny pořadí v rámci ČR. Ostatní vybraná odvětví se pohybují kolem nebo pod republikovým průměrem.

Na celkové dojížďce do obcí podle vybraných odvětví se nejvíce podílí průmysl

Na celkové **dojížďce do obcí** Plzeňského kraje podle jednotlivých odvětví národního hospodářství se nejvíce podílí **průmysl** (37,4 %) a **obchod a opravy motorových vozidel** (9,1 %), naopak nejméně je zastoupeno zemědělství, lesnictví a rybářství (3,7 %). Více jak 40 % osob směřuje do okresu Plzeň-město, průmyslového, obchodního a správního centra kraje. Nejméně osob dojíždí do obcí v okrese Tachov.

Převážná část vyjíždějících za prací vyjíždí denně

V Plzeňském kraji vyjíždí za zaměstnáním celkem 68 935 osob. Převážná část vyjíždějících mimo obec bydliště vyjíždí denně (85,8 %). Hodnotíme-li vyjížďku za prací v rámci ČR, vyjíždí za prací v tuzemsku 65 752 osob, z toho denně 87,0 %. V **týdenním** intervalu vyjíždí v ČR za prací 3,9 % osob, v **měsíčním** (1x až 2x měsíčně) pouze necelé 1 % a **jinak** 7,0 %. Z genderového pohledu vyjíždějí za prací **denně** častěji ženy (88,7 %) než muži, což je dáno především jejich vyjížděním na kratší vzdálenosti.

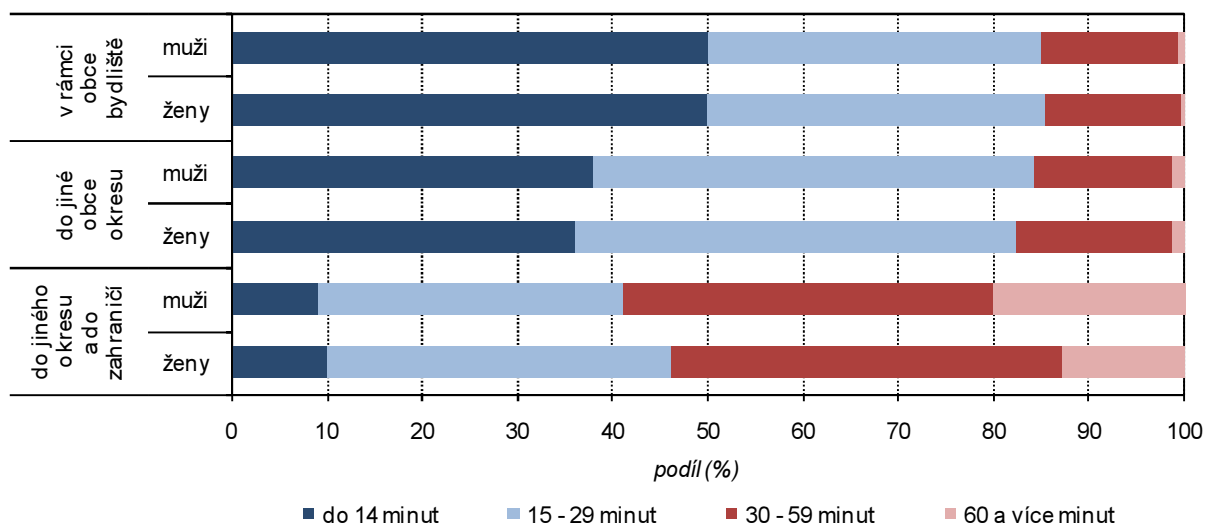
Téměř 90 % denní vyjíždky mají okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever

Podle územního hlediska největší počet osob vyjíždějících **denně** mají okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever (cca 90 %), naopak nejnižší počet vyjíždějících osob zaznamenal okres Tachov. V **týdenní** frekvenci vyjíždky nejvyššího podílu dosahují okresy Plzeň-město a Klatovy, kde převážná část obyvatelstva vyjíždí na větší vzdálenosti. Obdobná situace je i ve vyjížďce s frekvencí 1x až 2x za měsíc

Denně dojíždí převážná část žen (cca 90 %)

Pokud se týká **dojíždky** podle frekvence, denně dojíždí do zaměstnání 87,9 % osob, týdně 3,3 % a měsíčně necelé 1 % osob. Podle rozdílnosti pohlaví dojíždí denně převážná část žen (cca 90 %), což koresponduje i s trendem vyjíždky žen na kratší vzdálenosti. Naopak u dojíždky týdenní dosahují muži téměř dvojnásobného podílu než ženy, u měsíční dokonce trojnásobného podílu.

Graf 5.4 Vyjíždějící denně do zaměstnání podle pohlaví, typu vyjíždky a času stráveného na cestě

Nejvíce vyjíždějících stráví na cestě 15 až 29 minut

Z celkového počtu osob vyjíždějících denně za prací jich nejvíce stráví na cestě 15 až 29 minut (41 %). Další téměř jedna třetina vyjíždějících spadá do intervalu 30 až 59 minut, více jak jedna pětina potřebuje k cestě do zaměstnání čas do 14 minut. Vezmeme-li v úvahu typ vyjížděky je její struktura rozmanitá. Při dojíždění v rámci obce je nejčteněji zastoupen (49,2 %) interval do 14 minut. V typu dojížděky v rámci okresu nejvyšší četnosti dosahuje interval trvání 15 až 29 minut. U osob vyjíždějících z okresu je nejčtenější interval 15 až 44 minut. Z výše uvedeného vyplývá, že i zde platí, že s rostoucí dobou trvání cesta klesá počet vyjíždějících a dojíždějících osob.

Ve všech intervalech času stráveného na cestě a ve všech typech vyjížděky mají muži převahu

V závislosti na pohlaví lze velice zjednodušeně konstatovat, že v intervalu do 44 minut je rozdíl podílu mužů a žen poměrně nevýznamný (kolem 10 procentních bodů). V dalším intervalu tento podíl mírně klesá, aby ve vyjížděce, trávající 60 a více minut výrazně vzrostl, a to téměř o 30 procentních bodů ve prospěch mužů.

K dopravě do zaměstnání je v Plzeňském kraji nejvíce využíván automobil

Z celkového počtu vyjíždějících za prací v Plzeňském kraji jen 1,3 % nevyužívá k cestě do zaměstnání žádný dopravní prostředek, zbývajících 98,7 % vyjíždějících využívá buď jednotlivý dopravní prostředek (83,4 %) nebo jejich kombinaci (5,3 %). Podle struktury využití dopravních prostředků převládá jako způsob dopravy do zaměstnání **automobil** (65,8 %). Na druhém místě jako použitý dopravní prostředek **autobus** samotné nebo v kombinaci (13,4 %). Nízký podíl v použití dopravního prostředku má **vlak**. Z územního hlediska absolutní převahu představují automobily a to ve všech okresech. Výrazné využití vlaku je v okresech Rokycany a Plzeň-jih, což je dáno celostátní tratí Plzeň-Č. Budějovice a mezinárodní železniční tratí Praha-Plzeň-Cheb-Norimberk. MHD včetně kombinací využívá k cestě do zaměstnání 7,2 % vyjíždějících.

V Plzeňském kraji bylo vyčísleno 11 416 směrových proudů vyjížděky za prací

Směrový proud vyjížděky (dojížděky) je definován jako počet osob vyjíždějících z místa obvyklého pobytu do obce pracoviště (školy), případně do konkrétního státu při dojížděce do zahraničí. Podmínkou pro zahrnutí do směrového proudu je zjištěná obec pracoviště resp. zjištěný stát. Podle výsledků SLDB 2011 bylo v Plzeňském kraji vyčísleno 11 416 směrových proudů vyjížděky za prací. Směrové proudy byly dále členěny podle velikostních kategorií. Nejčteněji byla zastoupena nejnižší velikostní skupina 1 až 9 osob (89,1 % z celkového počtu proudů), přestože počet vyjíždějících v proudech tvořil pouze 26,6 % z celkově vyjíždějících. Další větší počet vyjíždějících osob 16 386 (tj. 24,1 %) byl ve velikostní kategorii směrových proudů od 100 do 499 osob. Směrových proudů s počtem osob 500 a více bylo vyčísleno v Plzeňském kraji 10. Z územního hlediska byly směrové proudy vyjížděky rozdílné. V nejmenší velikostní skupině 1 až 9 osob vykazoval nejvyšší podíl okres Plzeň-sever a Klatovy (cca kolem 2 %), naopak nejnižší Plzeň-město (7,9 %). K výraznějším ještě v kategorii 100 až 499 osob, nejvyšší podíl zde zaznamenal okres Klatovy a minimální hodnotu okres Rokycany. V kategorii 500 a více osob bylo 10 směrových proudů, z toho 9 v rámci kraje a jeden mimo kraj. Nejvíce těchto proudů se realizovalo v okrese Plzeň-jih (3) a Plzeň-sever (5). Velikostní struktura **směrových proudů dojížděky** se výrazně nemění od směrových proudů vyjížděky. Skupina nejmenších proudů 1 až 9 osob zaujímá 89,3 % z celkového počtu proudů dojížděky, v ostatních velikostních skupinách je podíl zhruba stejný jako u vyjížděky.

Největší směrové proudy vyjížděky za prací v Plzeňském kraji

Obec vyjížděky - obec dojížděky	Počet osob
Plzeň - Praha	1 311
Starý Plzenec- Plzeň	894
Vejprnice - Plzeň	796
Rokycany - Plzeň	738
Třemošná - Plzeň	734
Dobřany - Plzeň	686
Přeštice - Plzeň	612
Nýřany - Plzeň	612
Horní Bříza - Plzeň	599
Zruč-Senec - Plzeň	571

5.2. Vyjíždka a dojíždka do škol

Podle výsledků
SLDB 2011 vyjíždělo
z obce svého
bydliště 23 760
žáků, studentů
a učňů

V roce 2011 vyjíždělo z obce svého bydliště 23 760 žáků, studentů a učňů. Porovnávali-li strukturu vyjíždějících v kraji, pak nejvyšší podíl v roce 2011 z celkového počtu vyjíždějících měla vyjíždka v rámci kraje (40,6 %), hned za ní následovala vyjíždka v rámci okresu (37,2 %). Nejvyšší vyjíždky v rámci okresu bylo dosaženo v okrese Domažlice (53,1 %). Vzhledem k tomu, že vyjíždky v rámci kraje, mimo kraj i do zahraničí patřily v okrese Domažlice k třetím nejnižším v kraji, vyplývá z toho, že okres Domažlice nabízí svým žákům, studentům a učňům relativně dobré zázemí v nabídce školských zařízení. Protiklad představují okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever (pře 60 %), kde nejvyšší vyjíždku v kraji tvoří vyjíždka v rámci kraje, tedy do sousedních okresů, zejména Plzeň-město. Tyto okresy jsou tvořeny škálou malých venkovských sídel, přičemž mnohdy na jejich území nejsou větší města, která by poskytovala svým žákům, studentům a učňům požadující rozsah školských zařízení. Nejvyšší vyjíždku do jiných krajů a do zahraničí v kraji (eliminujeme-li Plzeň-město) dosáhly pohraniční okresy Klatovy (31,5 %) a Tachov (28,9 %). Okres Plzeň-město má v porovnání s ostatními okresy specifické postavení, představuje protiklad k malým sídlům a po Praze je historicky jedním z nejvýznamnějších center v Čechách. Plzeň-město poskytuje žákům, studentům a učňům rozsáhlou nabídku školských zařízení, a proto vyjíždka do ostatních okresů kraje nedosahuje nejvyššího zastoupení. Podíl vyjíždějících do jiných krajů a do zahraničí činí (44,7 %), vyjíždka se týkala především vysokoškoláků, případně učňů a studentů specializovaných středních škol.

Tab. 5.2.1 Dojíždka do škol podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom (%)			celkem	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje a do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	23 760	37,2	40,6	22,2	24 156	36,6	39,9	23,5
v tom okresy:								
Domažlice	3 524	53,1	29,6	17,3	2 070	90,4	8,6	1,1
Klatovy	4 419	45,1	23,5	31,5	2 524	78,9	17,6	3,6
Plzeň-město	2 824	38,5	16,8	44,7	14 682	7,4	56,1	36,5
Plzeň-jih	3 609	27,0	61,6	11,4	1 431	68,2	28,3	3,5
Plzeň-sever	4 732	22,1	66,4	11,5	1 296	80,6	14,1	5,2
Rokycany	2 456	41,0	41,4	17,6	1 205	83,6	11,9	4,6
Tachov	2 196	39,2	31,9	28,9	948	90,8	5,8	3,4

V roce 2011
dojíždělo do obce
celkem 24 156 žáků,
studentů a učňů

V roce 2011 dojíždělo do obce celkem 24 156 žáků, studentů a učňů. Podle prostorového typu nejvíce osob dojíždělo v rámci kraje 39,9 %. Na velikost počtu dojíždějících působí stejné trendy vývoje jako u vyjíždějících (demografický vývoj, vybavenost obcí školskými zařízeními a jejich kvalita vzdělání). Největší dojíždka byla soustředěna do okresu Plzeň-město (60,8 %), naopak nejnižší do okresu Tachov (3,9 %). V rámci **meziokresní dojíždky** do škol dojíždělo nejvíce osob z okresu Plzeň-sever a Plzeň-jih do okresu Plzeň-město. Z okresu Plzeň-sever dojíždělo do okresu Plzeň-město 95,5 % a z okresu Plzeň-jih (88,3 %). Naopak nejméně osob do škol dojíždělo z okresu Rokycany do okresu Tachov (0,3 %) a z okresu Domažlice do okresu Rokycany (0,2 %).

V Plzeňském kraji
dosáhla intenzita
vyjíždky 47,2%

Intenzita vyjíždky, měřená podílem vyjíždějících do škol z obce bydliště k celkovému počtu žáků, studentů a učňů bydlících v obci dosáhla v Plzeňském kraji 47,2 %. Nejnižší intenzita vyjíždějících do škol byla v okrese Plzeň-město (17,9 %), naopak nejvyšší v okresech Plzeň-jih (65,2 %) a Plzeň-sever (65,7 %). V závislosti na pohlaví byla intenzita vyjíždky vyšší u žen. Z celkového počtu vyjíždějících do škol tvořily děti ve věku 6 až 14 let tzn. žáci základních škol 25,6 %. V mezikrajském srovnání v ukazateli intenzity vyjíždky zaujímá Plzeňský kraj 9. místo.

Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do škol podle pohlaví podle okresů

	Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾			Denně vyjíždějící do školy z obce bydliště			Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících do školy z obce (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	47,2	45,7	48,7	17 682	8 577	9 105	74,4	76,1	72,9
v tom okresy:									
Domažlice	61,2	59,7	62,7	2 546	1 272	1 274	72,2	73,9	70,7
Klatovy	54,7	53,7	55,7	2 653	1 320	1 333	60,0	61,8	58,4
Plzeň-město	17,9	16,5	19,3	1 822	847	975	64,5	66,8	62,7
Plzeň-jih	65,2	63,2	67,2	3 095	1 501	1 594	85,8	87,6	84,1
Plzeň-sever	65,7	64,1	67,3	4 068	1 963	2 105	86,0	87,6	84,5
Rokycany	62,1	59,3	64,8	2 077	979	1 098	84,6	85,3	83,9
Tachov	54,0	52,1	55,7	1 421	695	726	64,7	67,1	62,6

¹⁾ se zjištěným místem školy

Denně vyjíždělo do škol 74,4 % osob z celkového počtu vyjíždějících do škol

Denně vyjíždělo do škol z obce bydliště v rámci ČR 17 682 osob tj. 74,4 % z celkového počtu vyjíždějících do škol. Podle frekvence vyjížděky vyjíždělo v rámci kraje s **týdenní frekvencí** 4 431 osob, tzn. 25,4 % z celkového krajského počtu vyjíždějících do škol. Vyjížděka do škol z obce bydliště s frekvencí **1 až 2x měsíčně** byla zanedbatelná (2,3 %). Nejčastější časový interval času stráveného na cestě byl 15 až 29 minut (32,2 %) a 30 až 34 minut (22,7 %). Ve vztahu k velikostním skupinám obcí lze obecně říci, že s rostoucím počtem obyvatel v obcích, podíl vyjíždějících do škol, stejně tak jako podíl denní vyjížděky klesá.

5.3. Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do škol

Plzeňský kraj má v bilanci dojížděky do zaměstnání a do škol pasivní bilanci

Z obcí Plzeňského kraje vyjíždělo za práci a do škol celkem 157 987 osob. Do obcí v kraji dojíždělo celkem 85 985 osob. Ve vztahu k počtu vyjíždějících dosáhl Plzeňský kraj pasivní bilanci (- 6 710). Záporné saldo mají všechny okresy kraje mimo okresu Plzeň-město. V mezikrajském srovnání, kde existují dva extrémy Hl. m. Praha s aktivní bilancí+ 118 326 osob a Středočeský kraj s vysokou pasivní bilancí - 70 186 osob, mají všechny kraje pasivní bilanci, absolutně nejnižší Jihomoravský kraj (- 2 210 osob), absolutně nejvyšší Ústecký kraj (- 14 124 osob). Bilance ostatních krajů se pohybuje od - 3 tisíc osob do - 9 tisíc osob. Salda jednotlivých okresů jsou pasivní, kromě okresu Plzeň-město a to jak v saldu dojížděky do zaměstnání, tak i do škol. Za Plzeňský kraj vychází saldo dojížděky do škol kladné, a to + 396 osob. Absolutně nejvyšší pasivní saldo mají okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever.

Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem
Kraj celkem	68 935	23 760	157 987	61 829	24 156	85 985	-7 106	396	-6 710
v tom okresy:									
Domažlice	9 954	3 524	13 478	7 048	2 070	9 118	-2 906	-1 454	-4 360
Klatovy	10 100	4 419	14 519	7 733	2 524	10 257	-2 367	-1 895	-4 262
Plzeň-město	10 208	2 824	13 032	25 229	14 682	39 911	15 021	11 858	26 879
Plzeň-jih	10 802	3 609	14 411	6 082	1 431	7 513	-4 720	-2 178	-6 898
Plzeň-sever	14 286	4 732	19 018	5 922	1 296	7 218	-8 364	-3 436	-11 800
Rokycany	7 961	2 456	10 417	5 472	1 205	6 677	-2 489	-1 251	-3 740
Tachov	5 624	2 196	7 820	4 343	948	5 291	-1 281	-1 248	-2 529

Plzeňský kraj má se všemi sousedními kraji pasivní saldo dojížděky

Plzeňský kraj má pasivní bilanci dojíždějících (- 6 710 osob). Tato výše je ovlivněna **bilancemi** se sousedními kraji. Jedná se o kraj Karlovarský (- 1 064), Ústecký (- 841), Středočeský (- 10) a kraj Jihočeský (- 37).

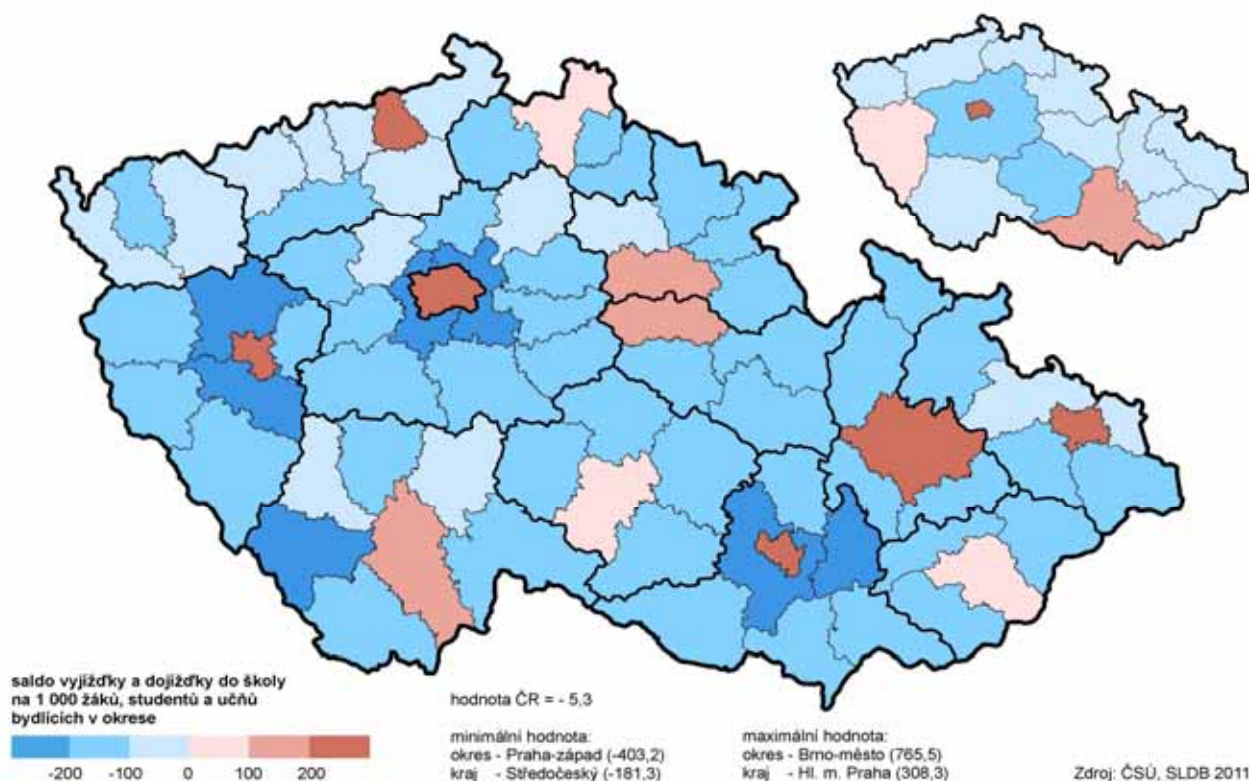
V rámci kraje nejvíce osob směřovalo do okresu Plzeň-město, nejněně do Tachova. Bilance dojížděky za práci z okresů Plzeňského kraje a s nimi **sousedících okresů jiných krajů** nám dává ucelený přehled o situaci na rozhraní regionu. Plzeňský kraj

sousedí s okresy Prachatice, Strakonice, Příbram, Beroun, Rakovník, Louny, Karlovy Vary a Cheb. Má však s nimi (vyjma K. Varů, Chebu a Loun) převážně záporné saldo dojížděky.

Největšími centry dojížděky byla většina větších měst Plzeňského kraje

Největšími centry dojížděky podle výsledků SLDB 2011 jsou v Plzeňském kraji obce (města) Domažlice v okrese Domažlice (2 589 dojíždějících osob), v okrese Klatovy jsou to Klatovy (3 376 osob) a Sušice (824 osob), město Plzeň (23 121 osob), v okrese Plzeň-jih město Přeštice (841 osob), v okrese Plzeň-sever město Nýřany (904 osob), město Rokycany (2 237 osob) v okrese Rokycany a v okrese Tachov města Tachov (1 100 osob) a Bor (971 osob). K významným faktorům, které ovlivňovaly počty dojíždějících za práci, patří bezesporu vliv dálnice D5, která ve svém důsledku znamenala přiblížení Prahy, restrukturalizace průmyslu v některých místech regionu a v neposlední řadě i tzv. „otevření“ hranic.

Saldo vyjížděky a dojížděky do školy v okresech a krajích

6. Domácnosti

Kraj patří ke krajům s nižším podílem rodinných domácností

V Plzeňském kraji bylo ke dni sčítání zjištěno 242 397 hospodařících domácností, z nichž 62,4 % tvořily rodinné domácnosti a 37,6 % nerodinné domácnosti. Podílem rodinných domácností se region řadí na desáté místo v ČR. Kraj patří ke krajům s nižším podílem rodinných domácností. Vůbec nejnižšího podílu rodinných domácností dosahují kraje Hl. město Praha (52,7 %), Karlovarský (58,6 %) a Ústecký (59,7 %). Naopak nejvyšší podíl mají kraje Vysočina (68,3 %) a Zlínský (67,9 %). Výsledky sčítání potvrdily, že vyšší podíl rodinných domácností se vyskytuje v krajích, které vyznávají tradiční způsob života, ve kterých žije vyšší podíl věřících a rodina pro ně představuje významnou životní hodnotou. Nižší podíl rodinných domácností je zastoupen v krajích, buď s vyšším podílem nezaměstnaných (Karlovarský a Ústecký), nebo naopak s vyšším životním standardem (Hl. město Praha).

6.1. Struktura domácností

Sedmý krajský podíl z hospodařících domácností ČR

Podíl hospodařících domácností Plzeňského kraje činil 5,5 % hospodařících domácností ČR. V rámci krajů ČR se Plzeňský kraj umístil na sedmém místě. Na 1 hospodařící domácnost Plzeňského kraje připadlo v průměru 2,31 členů domácnosti (v ČR 2,34 členů domácnosti).